

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (luonnosversio 23.4.2018)

Viite STM022:00/2017

Hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä on järjestetty kuulemistilaisuus 2.5.2018. Luonnokseen voi toimittaa lausunnon 7.5.2018 saakka sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@stm.fi.

Maakuntavalmistelulta/liitoilta ei ole pyydetty lausuntoa. Katsomme, että tulevan maakunnan sote-palvelujen integraation onnistumisen näkökulmasta ehdotettu luonnos on keskeisessä asemassa. Tämän johdosta maakuntavalmistelussa on päädytty antamaan seuraava lausunto:

Lakiesitysluonnos mahdollistaa asiakastietojen hankinnan silloin, kun niitä tarvitaan asiakkaan hoidossa, tutkimuksessa, palvelujen suunnittelemisessa, järjestämisessä ja antamisessa. Edellä mainitusta huolimatta sosiaali- ja terveydenhuollon rekistereiden erillisyys vaarantaa käytännössä asiakkaiden palveluiden yhteensovittamisen sekä eheiden palveluketjujen syntyminen. Asiakasrekistereiden erillisyys ei turvaa käytännön arjessa tietojen joustavaa liikkumista esim. laaja-alaisesti palveluja tarvitsevien asiakkaiden osalta, joiden palvelukokonaisuuteen sisältyy sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon palveluita.

Hallituksen esityksessä valinnanvapauslaiksi (HE 16/2018) on todettu, että maakunnan on huolehdittava järjestämislain 13 §:n 1 momentin mukaisesti laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluja tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittämisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä. Tämän toteuttamiseksi valinnanvapauslaissa säädettäisiin (5 §) asiakkaalle laadittavasta yhdestä yhteisestä asiakassuunnitelmasta, jossa olisi kaikki asiakkaan sosiaali- ja terveyspalvelut riippumatta siitä, kuka palvelut tuottaisi. Eri palveluja koskevat osuudet tulisi yhteensovittaa asiakkaan tarpeita vastaavaksi kokonaisuudeksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon rekistereiden

erillisyyss ei tue tällaisten kokonaisvaltaisten asiakassuunnitelmien laatimista ja niiden käytettävyyttä.

Maakunnan palveluista sosiaali- ja terveystalvelut ovat yksi palvelukokonaisuus. Käsitksemme mukaan tietosuoja-asetus ei estä kansallisesti määrittelemästä lainsäädännössä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tietojen käsittelyn tarkoitusta yhteneväiseksi, kun rekisterinpitäjän lakisääteisenä velvollisuutena on sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen. Sote-uudistuksen tavoitteena on nimenomaan toiminnan integroiminen, ei sen eriyttäminen. Sosiaali- ja terveystpalvelujen hahmottaminen toisistaan erillisiksi kokonaisuuksiksi on vanhentunutta ajattelua eikä tue asiakkaan kokonaisvaltaista palvelua. Ottaen huomioon, että lakiehdotusluonnos turvaa mielestämme asiakkaan henkilötietojen suojaa riittävästi ammattihenkilöstön käyttöoikeuksien ja asiakkaan kielto-oikeuden muodossa, olisi mahdollista säätää myös yhteisestä sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteristä. Tätä asiaa ei tulisi jättää yksittäisten organisaatioiden harkintavallan varaan, vaan selkeästi säännellä lainsäädännössä.

Toimenpide-ehdotukset

EU tietosuoja-asetus ei pyri estämään järkeviä kansallisia ominaispiirteitä huomioon ottavaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietolainsäädäntöä eikä tietojen ristiin käyttöä perustellussa käyttötarkoituksessa. Lakiehdotusta tulisi muuttaa siten, että lakiehdotukseen otetaan säännös sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisestä asiakasrekisteristä.

Esitys tulisi hyväksyä ja saattaa voimaan siten, että sen toimeenpano maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon yhteydessä 2020 alkaen on mahdollista.

Hämeenlinnassa 7.5.2018

Jukka Lindberg
muutosjohtaja, maakuntavalmistelu
Oma Häme/Hämeen liitto
Vanajantie 10 B, 13110 Hämeenlinna
etunimi.sukunimi@hame.fi
www.hameenliitto.fi